

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

leuitate pondus ingens cum summa latitia ad propriam ecclesiam reduxerunt. In qua per venerandam virginis & martyris Dympnæ merita quotidie innumerabilia coruscant miracula.

Postea verò nobiliores & ditiores incolæ Ghelenses in vnum congregati, thecam Cap. 10. ex auro & argento ac lapidibus preciosis conficiendam curarunt, in qua corpus venerabilis virginis reponeretur. Itaque episcopus Cameracensis cum Clero & caterua populorum, & cum nobilibus personis vtriusque sexus atque cum immenso vulgi comitatu sacrum corpus sanctæ Dympnæ de tumba lapidea in thecam illam, ex auro & argento fabricatam transtulit. Cum autem aperiret tumbam episcopus, inuentus est in ea lapis ruber, iacens super pectus venerandæ virginis, in quo scriptum erat, Dym-pna: Per quem lapidem, ab Angelis Dei pectori sanctissimæ virginis impositum, eius martirium designatur. Prædicta autem corporis venerandæ virginis translatio facta est decimaquinta die Maij, quo eius festum celebratur. Decollata verò fuit eiusdem mensis die tricesimo. Et quoniam diuersa conscripta miracula, omni admiratione digna, quæ Dominus noster Iesus Christus per hanc gloriosam virginem & martyrem sponsamque suam dignatus est mundo ostendere, longum esset enarrare, breuitatis causa omituntur. Certè obsessi à dæmonibus, quotidie per eam liberantur, cum ad eius venerabile templum in Ghele afferuntur, vbi mortem perpeffa est, & corpore requiescit. Porrò suis deuotis cultoribus alia infinita impetrat beneficia apud Dominum nostrum Iesum Christum, qui cum patre & spiritu sancto viuut & regnat in secula sempiterna, Amen. Multa eius miracula.

VITA SANCTI DOMNOLI EPISCOPI CENOMANENSIS, HADVINI PRÆSVLIS IVSSU CONSCRIPTA à quodam beatissimi Domnoli familiari amico. Stylum nonnihil emendauit F. Laurentius Surius, vbi visum est expedire.

PROLOGVS.

SANCTAE & indiuidæ Trinitatis freti auxilio, omniumque sanctorum precibus fulti, tum etiam præcedentium patrum incitati studijs, denique reuerendissimi præsulis nostri Haduini hortatu confirmati, beatissimi patroni nostri Domnoli, Cenomanicæ vrbis episcopi vitam illustrem, multorum vtilitati profuturam, ipso nobis opituante, scribendam suscipimus. Non enim sumus nescij, veteribus id studio fuisse, vt suæ ætatis egregios viros scriptorum suorum monumentis ad posterorum notitiam transmitterent, eorum præclare dicta & facta aut literis consignarent, aut picturis exprimenda, aut æri insculpenda, vel marmoris spectato opere representanda curarent. Putabant enim se operæ precium facturos, si qua in ijs vel alijs vtilia, vel cognitione digna, vel ad imitationem præclara viderentur, ea sua industria & labore posteris innotescerent: vt ita neque suo sæculo alieni à studio religionis & pietatis, neque erga posteritatem parum officiosi censerentur. Quod si verò hoc plerique ex illis non modò in sanctos, sed etiam in quosdam alios ipsi charos homines declararunt: quanto magis nos sagaciter & accuratè sanctorum Sanctorum historia ad posteros transmittenda. res gestas inuestigare, atque ad aliorum quoque notitiam perferre debemus, vt eorum prouocati exemplis, doctrinæque informari, ad ea nos semper intendamus, quæ sint grata & accepta Deo? Cauendum certè nobis est, ne militum Christi fortia facta & præclara trophæa, ea præsertim, quibus nostra ætate insignes & illustres fuere, silentij carcere premamus: sed potiùs quantum ille dederit, qui est author omnis boni, qui ora mutorum aperit, & linguas infantium disertas facit, quæ possint successoribus nostris esse vsui, ea vel mediocri stylo conscribamus. Etsi autem nos eiusmodi operi impares esse non ignoramus, quippe quibus est ingenij, eloquentiæ & eruditionis angusta supellex: at tamen satius fore arbitrati sumus vel exiliter dicere ea pauca, quæ nouimus, quàm cum seruo pigro & desidiofo, pro retenta Domini peccunia, in damnationis discrimen adduci. Quæ igitur ab illis egregiè perpetrata sunt, nos licet indigni, saltem vteunque commemoremus. Neque enim id facimus nostra temeritate adducti, sed, vt iam antè dictum est, voluntate & mandato venerandi pon-

di pontificis nostri Haduini: qui nos beatissimi Domnoli Episcopi vitam iussit vel rudi exarare stylo. Cuius, tanquam urbis nostrae antistitis, iussioni libenter morem gerentes, eius sulti precibus, ad scribendum nos accingimus, suppliciter inuocantes beatissimi Domnoli habitorem Spiritum sanctum, ut qui illi gratiam largitus est miracula & admirandas patrandi virtutes, nobis copiam tribuat & facultatem eas enarrandi ad laudem & gloriam suam & fidelium aedificationem: ut facta eximij patroni nostri, si tamen id fieri potest, dictis exaequemus, qui cum eo in hac vitae mortalis peregrinatione plurimum conuersati sumus: quanquam sanè tantae eius virtutes sunt, ut eum pro dignitate laudare humana fragilitas nequaquam possit.

In vita S.
Hilarionis.

Cum sit autem aliud, teste Diuo Hieronymo, locis communibus laudare defunctum: aliud, defuncti proprias narrare virtutes: nos hoc opusculum ad bonorum exemplum ab illo tempore auspicabimur, quo nos glorioso aduentu suo illustrare, nobiscumque manere ex Dei prouidentia iussus est.

VITAE HISTORIA.

Maij 16.
ut habent
quædam
Martyrologia:
licet
obierit 1.
Decembris.

Gen. 12.

S. Domnolus
in Romam
orationis
causa.

Innocens
Cenomanorum
episcopus.

Cap. 2.
S. Domnolus
fit Cenomanorum
antistes.

Germanus
Episcopus
Parisiensis
magnus S.
Domnoli
amicus.
Matth. 18.

TAQVE beatissimus Domnolus, urbi Cenomanicæ à Deo destinatus episcopus, virtutum omnium floribus redimitus, in alia regione ex generosis parentibus, quod eius probi mores & nobilis conuersatio testabantur, est procreatus. Ut enim ex radice fructus proficiscitur, ita ex fructus sapore radicis natura intelligitur: & quemadmodum fructus arboris, etiãsi procul abiportetur, nõ tamen amittit suauitatem, quam ex radice accepit: sic etiam hic facratissimus vir, vndeunque siue quibuscunque ex partibus ad nos aduenerit, sanctæ nobilitatis suæ dulcedinem nos celare non potuit. Et si verò apud nos in Episcopum consecratus non fuit, ad nos tamen in multorum salutem diuinitus est transmissus. Nam ad imitationem Abraham patriarchæ, cui à Deo dictum est: Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram, quam monstrauero tibi: iam ordinatus alibi Episcopus, relicta patria & parentibus, cunctisque rebus, quas possidere videbatur, Romam profectus est, limina beatissimorum Apostolorum orationis gratia visitaturus. Vbi cum animi sui deuotioni fecisset satis, post longa itineris emensa spatia, Domino gubernante, ad Cenomanos appulit, quos propter obitum sui pontificis magno offendit animi mœrore affectos. Iampridem enim beatus Innocens ad Dominum migrarat, & laboris sui erat præmia consecutus: in eius verò locum necdum alius subrogatus fuit. Cum igitur hunc virum sanctissimũ conspexissent, eumque iam episcopum ordinatum didicissent, tam proceres & principes, quam Clerus vniuersus & populus non solum vrbanus, sed etiam ruricola, diuino id instinctu agente, vno ore eademque animi sententia obnixè eum deprecabantur, vellet ipsos ipsorumque ciuitatem & patriam non inuitus gubernandam suscipere. Quauis autem ea in re valde se difficilem præberet, ad extremum tamen aliud agere non potuit, quam quod populus Deo inspirante postulauit.

Suscepit igitur, sed sanè inuitus & compulsus, episcopi ministerium cum multa humilitate, Dominoque cooperante, toto vitæ suæ tempore, non parùm illis, quibus præerat, contulit. Denique qualem se quantumque illic præstiterit, eius vitæ finis declarauit, in quo laus omnis tuto canitur. Erat verò hoc eius nobilitatis insigne, quòd Christo die ac nocte alacri & iucundo animo gratam exhibebat seruitutem. Neque tamen vel à generis nobilitate, vel ab operum sanctitate gloriolæ & laudis fumos caprabat: sed præclara de se præbens virtutum exempla, intra se suos thesauros deposuit, & Dominum mundo corde complectens, pompam omnem mundi huius toto pectore contempnit. In conuersatione erat humilitate conspicuus, charitatis dulcedine feruens, castitatis splendore illustris, ieiuniorum pinguedini deditus. Disciplina verò caelesti ad se totum addixit, ut pontificale ministerium pro dignitate, & quidem piè & deuotè, sit executus. Porro autem socia charitate ac mutua beneuolentia coniunctus fuit Germano, sanctissimo Parisiorum antistiti: quem & creberrimè inuisere consueuit, & ab illo itidem non rarò visitatus est: cumque se inuicem diuinis inflammarent adhortationibus, subiectis populis tam verbis, quam exemplis hæud vulgariter profuere. Non enim immemores erant illius Dominicæ sententiæ: Quòd si duo ex vobis

vobis consenserint super terram, de omni re, quamcunque petierint, fiet illis à patre meo. itemque illius: Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Extruxit autem sanctus, Ecclesiæ amator deuotissimus monasterium quoddam in suburbio ciuitatis suæ, tum vt eius vrbs esset munimentum, tum vt posset Domino animas lucrifacere: idque in honorem sanctorum martyrum Vincentij & Laurentij consecrauit. Ipsi autem consecrationi adesse voluit memoratum Germanum Episcopum, vt amborum solenni dedicatione ad maiorem populis deuotionem incitaretur. In eius verò consecratione de rebus ecclesiæ suæ multa testamento ei legauit atque confirmauit, permittente & fauente Chilperico Francorum rege, eiusque principibus, multis etiam id ei suggerentibus episcopis, in primis autem S. Germano, clero quoque populoque, vt id faceret, adhortante: quemadmodum in eius actis annotatum est. Subscripsit autem sua manu & approbavit beatus Germanus, pluresque alij episcopi. Porro in eadem ecclesia caput beati Vincentij martyris, & magnam craticulæ partem, in qua sanctus Laurentius affatus est, honorificè reposuit: monachos etiam sub cura & moderatione Leusi Abbatis, quem ipse præfecit, ad regulæ præscriptum illic degere, Dominoque seruire voluit. Tanto autem amore beatissimum Germanum episcopum compledebatur, vt in eapisa sanctorum Vincentij & Laurentij martyrum ecclesia, sepulturæ locum ei præpararit: vbi tamen loca postea, ob certas quasdam causas, non S. Germanus, sed ipsemet dignè humatus est.

Cumque religionis monasticæ propositum mirificè complederetur, in ea cellula, in qua S. Iulianus, primus Cenomanorum episcopus corpore requiescit, iuxta monasterium Victorij, quod situm est ad flumen * Sartam, monasticum institutum, quod iam pridem illic florere coeperat, mirificè augmentauit, adeo vt quinquaginta ferè monachos illic regulariter degere voluerit, eaque, quæ ad victum pertinent tam illorum, quam peregrinorum & aduentantium, magnificè suppeditarit. Aliud quoque monasteriolum & xenodochium vltra * Sartam flumen in honorem beatissimæ matris Dei & virginis Mariæ sapienter ædificauit, atque suæ ecclesiæ rebus dotauit, accuratè constituens, vt illic pauperes & peregrini, egentesque omnes, qui intra urbem propter eius iugem custodiam admitti non possent, reciperentur. Porro monachos viginquatuor illic ad regulæ monasticæ præscriptum viuere voluit, qui & perpetim seruirent Deo, & aduentantes pauperes recrearent, atque hospites comiter & congruenter acciperent. Ijs autem monachis quendam è suis probatissimæ vitæ virum, Paduinum nomine, ecclesiæ beatorum martyrum Vincentij & Laurentij per id tempus Præpositum, Abbatem præfecit, locumque ipsum & sibi & successoribus suis subditum esse debere decreuit, adhibita etiam adiuratione & detestatione, vt hospitale eius vrbs, perpetuis temporibus in Pontificum ditioe esset.

Quanta autem apud nos degens vir sanctus corpus suum abstinentia affecerit, quam se perpetuis confecerit vigilijs, quam in præstandis elemosynis liberalis & profusus fuerit, solus ille ad plenum nouit, cui cognita sunt omnia: nec puto quenquam mortalium facile omnia explorare & indagare potuisse, quandoquidem eiusmodi ille clam potius, quam palam faciebat. Et vt paucis multa expediamus, qualis quantusque fuerit, quæ & quanta gesserit, non potest mortalis lingua explicare, quod supra hominem fuerit, quicquid ferè gestum est ab eo. Macerabat se & vigilijs & continua inedia, adeo vt etiam fortissimi iuuenes eius parsimoniam ferre non possent. Ita corpus suum redigebat in spiritûs seruitutem, adeoque illud mortificabat, vt posset illud Apostolicum non immeritò illi accommodari: Vtuo autem iam non ego, viuio verò in me Christus. Cum equitaret in itinere, semper de Deo aut loquebatur, aut canebat. Cursum verò suum (sic enim loquitur author) id est, pensum precum Canoniarum per horas legitimas persoluens, reliquo diei tempore, quando opportunum videbatur, studium psallendi diuina eloquia, aut lectitandi, aut in preces incumbendi non omittebat. Ad mensam ipso accedente, mox aderat lector, recitans diuina eloquia: vt inter epulas, quibus caro fouebatur, spiritualibus alimonijs potius conuiuæ explerentur. Nullum omninò sibi tempus præterlabi sinebat, quo non aut prodesset alijs, aut ad suos profectus aliquid adijceret. Quòd si quis eius facta curiosius inquisierit, innumera magnarum virtutum miracula inueniet, è quibus nos vel pauca promemus.

Quodam die Dominico, cum peracto officio solenni ad mensam pransurus ex mo-

re accederet, allatamque aquam minister in eius manus infunderet, & lotis manibus malluuium abportaret, cæcus quidam, Siagrius nomine, ei venit obuiam, & aquam, quæ de manibus pontificis defluerat, sibi dari petijt, ea suos oculos abluturus. Minister id paruipendens, dedit ei aquam, vt petierat. Ea cæcus sicos perfudit oculos, & in Christi nomine, meritis S. Domnoli mox restituto visu latus abscessit. Quem quidem cæcum sæpius ego vidi, multique è socijs nostris: atque ab illo tum isthuc, tum plura alia sancti viri miracula didici. Perlata est autem huius rei fama ad multorum aures, & inuito pontifice longè lateque diffusa. Erat enim sanctissimus ille senex singulari præditus animi munditia & humilitate. Nec dubium, quin apud omnipotentis Dei singularem misericordiam multum valeat humani cordis puritas & simplicitas, conuenienter illi sententiæ Saluatoris: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

Matth. 5.

Cap. 7.

Punitur di-

uinitus ven-

dicans sibi

res ecclesia-

sticas.

Cap. 8.

Rom. 12.

Cap. 9.

Horrenda

mors bona

ecclesiasti-

ca vsurpan-

tis.

Multis ec-

clesijs res

ablatae red-

duntur.

Cap. 10.

Vir quidam nobilis genere & opibus prædiues, regiusque consiliarius, in villam ecclesiæ, cui vir Dei præerat, Tridentem vocabulo, sitam in Conditâ Diabentica, obstinato animo inuasit, eam sibi vendicans. Crebrò autem illum admonuit vir sanctus, vt à suis maleficijs resipisceret, & ad meliorem frugem se reciperet. Videns autem se nihil hac ratione proficere, ad precandum Dominum se contulit, vt res, pro expian- dis peccatis olim à fidelibus ecclesiæ donatas, ipsi restitueret. Interim sacrilegus re- rum Deo dicatarum occupator, diuina vltione in eum animaduertente, febre corri- pitur, eaque continenter laborat. Sed neque sic tamen res malè vsurpata reddere vo- luit, vt eius poena fieret cumulatio. Cùm autem ea febre dire afflictaretur, lecto de- cumbens, visus est sibi quadam nocte videre matrem Domini (cui res ab ipso vsurpa- ta, vnaque beatis martyribus Geruasio & Protasio dicatae erant) ferreo malleo ipsum in fronte percutientem. Mox igitur multo terrore correptus, ad S. Domnolum misit, qui eum rogarent, vt res ipsi ablatas cum scœnore reciperet: nec tamen potuit sanita- tirestitui, donec S. Domnolus ad eum veniret. Vbi autem ille aduenit, omnia in du- plum restituit ecclesiæ ministris, & post dies paucos meritis & precibus beati viri sal- us ei reddita est, sed vulneris, eius fronti malleo impressi, quoad vixit, vestigia per- mansere. Quod idcirco factum est, vt ille suo exemplo à simili facinore alios absterre- ret. Quas autem res ille duplicatas tum sancto viro restituit, eas ecclesia nostra hæc- nus possidet.

Cap. 9.

Horrenda

mors bona

ecclesiasti-

ca vsurpan-

tis.

Multis ec-

clesijs res

ablatae red-

duntur.

Cap. 10.

Quodam Quadragesimæ tempore in cellam Anisolæ monasterij vir sanctus sese abdidit, Domino in silentio & solitudine vacaturus. Ecce autem Francus quidam, nobilis genere, regi valde familiaris, quandam eius ecclesiæ villam, Bonallam nomine, in Pago Stradinsæ sita ad se rapuit. Vbi Paschalis solennitas præterijt, eam iniquitatem vir Dei molestè ferens, dolensque se viuente suam ecclesiam nudari facultatibus suis, duos diaconos misit ad Francum illum sacrilegum & mirè iam obstinatum: sed diaconi nullum ab eo, quale vellent, retulere responsum. Tum verò sanctus vir, corde compunctus, animo intrepidus, eò se contulit, vt res suæ fidei creditas recuperaret, fretus auxilio præparentis Dei. Cùm igitur die quodam Francus ille solennes celebra- ret epulas in villa per sacrilegium ablata, haberetque apud se parentes & amicos, nunciatum est ei præforibus adesse sanctum episcopum, resque ipsi à Domino commen- datas repetere. Id vt audiuit ille, valde animo commorus, iussit eum à tota villa pro- fusus excludi & eijs. At Episcopus non recalcitrans, quemadmodum Apostolus monet, dedit locum iræ: sed ita vltio diuina in sacrilegum excitata est.

Cap. 9.

Horrenda

mors bona

ecclesiasti-

ca vsurpan-

tis.

Multis ec-

clesijs res

ablatae red-

duntur.

Cap. 10.

Cùm enim nocte illa iuxta morem sanctus Episcopus in oratione persisteret, sacri- legum virum inuasit febris, quæ infelicem animam altero manè extorsit ab illo: sicque miserrimè excedens è vita, absq; luctu & sine precibus in biuio sepultus est. Et quidem dignus erat tali morte, qui sanctum virum ausus fuit contristare. & oblationes fidelium resque Deo dicatas sibi vendicare. Factum est hoc meritis beati antistitis, vt ceteri ab huiusmodi maleficio absterreantur, ne similia ipsis accidant. Cùm sic autem ille perijf- set, multis ecclesijs res ipsarum restituta sunt, quas tyranni iam pridem per temerita- tem inuasferant. Nam timore perculsi, non fuerunt ausi retinere illas: atque ita vnus horrenda damnatio multis profuit ad resipiscentiam, reddiditque poenitentia emen- datos. Sic nimirum omnipotens Deus per fidelem seruum suum suas restaurauit ec- clesias, multique serui Dei ingentes Domino laudes & grates egere, iucundis vocibus cantantes: Adiutor & protector factus est nobis Dominus in salutem.

Cap. 10.

Puerulus quidam, Rainarius nomine, à parentibus oblatu est sancto viro. Is puer & cæcus

& cæcus & surdus & mutus & claudus erat. Vnxit autem eum vir Dei oleo benedicto, & crucis signo eum communiuit, & totus reualuit. Clericus quidam Oximensis, Eleutherius nomine, videns tot admiranda fieri à sancto viro, obtulit ei filium suum, quem diuturna febris vehementer affligebat. Misericordia motus vir Dei, aquam iussit adferri, allatam, cum prius Christi nomen inuocasset, & eam cruce consignasset, puero bibendam obtulit. Bibit ille, & Christo propitio, meritis episcopi continuo sanus effectus est.

Vir quidam Andegauensis, Stritius nomine, in maxilla mirè cruciatur ex pustula magna. Occurrit sancto episcopo, petijt tanto malo medicinam: saliuam suam pustulam tetigit vir sanctus, & homo curatus est. Quodam die in villa nostræ ecclesiæ, quam Baladonem vocant, sancto Episcopo pontificale exequenti ministerium Magnarius quidam oblatu est, qui die Dominico intra ipsius villæ fines ab opere se non abstinens, Deo vlciscente, luminibus orbatus fuerat. Vir sanctus sacrosanctam inuocans Trinitatem, expresso signo Crucis, cecitatem depulit, visum reformauit, monuitq; hominem, ne quicquam eiusmodi deinceps admitteret.

Exijt quandoque vir beatus extra urbem nostram, audiuitque damnatorum voces è carcere. Misit itaque ministrum suum ad custodem carceris, qui ei diceret, ut vincos illos absolutos pateretur abire. Respondit custos, non se id ausum esse, ne ipse cogere- tur in illorum locum succedere. Tum vir Dei cum lachrymis rogauit Dominum pro illis: & ecce die tertio sua sponte patefcit carcer, exeuntque qui illic detinebantur, & ad nostram ecclesiam sese conferunt. Clericus quidam, Ragnoinus nomine, venit ad sanctum pontificem, rogans ut sacerdotio initiaretur. Percotatus est autem ex illo vir sanctus, num castè viueret, & à fœminis se seruaret incotaminatum. Illo cõstanter respondente, se hæcenus impolluto corpore Domino seruijsse, vir beatus ei & locum & tempus & mulierem, libidinis eius sociam, indicauit. Cernens clericus, se latere hominem Dei non posse, propria conuictus conscientia, ad pedes eius procidit, & culpam suam confessus est. Id ubi ad aliorum notitiam peruenit, multi sacris initiandi, ab eius se conspectu subduxere, maleque sibi conscij, non fuere ausi sacros ordines ab illo petere, certo persuasum habentes, non eum latere etiam secreta cordium.

Est villa ecclesiæ nostræ, quam Crisiacum vocant. In ea cum esset vir Dei, adducti sunt ad eum duo demoniaci, rogabantq; cum parentes eorum, ut suis precibus illos sanaret. Sciscitabatur autem ex eis sanctus antistes, cur id ipsis accidisset, & per eorum ora respondebant immundi spiritus, se torqueri ab ipso, nec posse coram eo celare præstigijs suas. Rogabant autem eum, ut si ipsos inde vellet eijcere, saltem sineret migrare in porcos. Permisit hoc vir sanctus, & Crucis signo edito, profligauit illos, ita ut omnes adstantes laudarent Dominum, mirabilem in sanctis suis. Sunt verò etiam multi alij, à demonibus obsessi, ab eo liberati. Hac autem miraculorũ assiduitate fama eius vbique diuulgabatur, & iam quadam die reuertenti ab expeditis quibusdam negocijs, quæ ad populi, ipsius curæ commissi, utilitatem pertinerent, multa plebs ei occurrit, adducens ægros & malè affectos, diuersisque languoribus laborantes, qui omnes ab eo incolumes recessere. Etsi autè celebre esset nomen eius & sublimis gradus honoris, at tamen maior erat & insignior virtus eius. Seruiebat sine offensione ei, qui propè est omnibus inuocantibus eum in veritate, & qui voluntatem timentium se facit, & deprecationem eorum exaudit. Poteram quidem plura eius commemorare miracula, sed multa prætermisi, ne lectori fastidium parerem. Magna autem in eo virtus inerat & multa verborum vis ex eius ore promebatur, cum populis verbum Domini annunciarer. Vix quicquam tam ferreo visebatur pectore, quem eius conciones ad lachrymas non mouerent. Mirabantur auditores spiritales sermones eius, qui plerunque adeò humanum captum excedebant, ut ab angelo proferri viderentur.

In episcopatus functione ita se gessit, ut celebres maiores suos ipse celebriori viendi ratione etiam illustrarit: nec tamen vel ex generis splendore, vel pontificia dignitate eius animum vlla inflauit elatio. Spiritu pauper prius moribus egit pontificem, quàm ad pontificis gradum esset euectus. Collatus honor tantus eum meritis conspicuum non fecit, sed inuenit. Virtute instructus erat antè, quàm esset sacerdos: cum sacerdotio virtus pariter sua accepit incrementa. Tota eius in pontificatu vita talis fuit, quæ pontificis officium & verbo & exemplo præstaret: nec culpa vacare putauit, iudicioque diuino obnoxium se fore timuit, si qui sibi vni antè priuatus vixisset, iam episcopus non viueret vniuersis. Inde adeò factum est, ut ipse semper

Animarum
lucris studet

aliquid adijceret ad virtutes suas, & Dominus ad coronam. Cantans itaque Canticum graduum, in eam curam intentus fuit, ne ad illam supernam ciuitatem solus ascenderet, sed socios eò secum permultos adduceret. Atque in hac via seruus Dei simpliciter prudens & seueriter lenis, doctrinam vitam, mores comitate ac mansuetudine, zelum legis scientia commendauit. Vnde factum est, vt illius populi fauor & gratia principum, sermones verò illius non mediocri consecuta sit autoritas. Inter hæc autem ille humilis & sibi constans permanebat, aduersus ea omnia peruigil & circumspectus, quæ suffurari solent animi benè compositi puritatem. Eodem vultu & immoto pectore inter prospera & aduersa perdurabat. Cum Apostolo castigabat corpus suum, ieiunijs & multiuaria illud afflictione persequens, vnde & confirmari spiritus affluere, & caro carnis obliuisci. Addebat his etiam sacras vigilijs, quarum perpetui fuere comites & alti gemitus, & fecundarum gratia lachrymarum. Atque id genus studijs potiore noctis partem attribuens, in spiritu humilitatis & animo contrito pinguissimum Deo cremabat holocaustum. Si quid interdum minus fecisset, quam par esse putaret, idque negocijs secularibus impeditus, noctu supplebat. Nox secretis precibus & diuinæ contemplationi accommodatior, ad litandas eiusdemodi hostias viro Dei optatam adferebat opportunitatem & copiam: diem autem vel sacra concio, vel publica sibi vendicabat vtilitas, ita tamen, vt & noctes & dies in eius expenderet obsequijs, qui & noctes & dies condidit.

Cap. 15.
Semper fecum in mensa pauperes habuit.

Nihil in eius actionibus cernebatur, quod ad Deum non pertineret: nihil in sermonibus eius ociosum percipiebatur. Ad altare rarò sine lachrymis, ad mensam nunquam sine lectore, nunquam sine conuiujs pauperibus accessit. Periculosè corpus pasci arbitrabatur, nisi pariter & Christum in eius membris pasceret, & ipse intus verbo Dei pasceretur. Qualis verò putandus est fuisse erga proximos, qui suarum iniuriarum immemor, etiam inimicorum iniurijs dolebat? Quem ille vnquam aut factò aut verbo læderet, qui etiam læsus vltro ignouit, nec iratus solem vidit occumbentem? Quid illa anima mansuetius, quæ nulli obesse, omnibus prodesse cupiens, charitatis & pacis erat domicilium? Multa animi deuotione opera benignitatis & misericordiæ proferebatur, studebatque adesse desolatis, egentes alere, vestire nudos, & si ipsa non posset, prompta animi beneuolentia omnibus ferre opem. Conuersans nonnunquam cum ijs, qui gloriantur in malitia, & sermones Domini proijciunt retrorsum, Christi bonus odor permansit, vnus idemque perseuerans siue cum eis, vt ad meliorem se frugem reciperent, blandiretur: siue cum obstinatos seuerius obiurgaret. Omnia ex charitate faciebat discipulus charitatis. Nihil illi cum peruersorum vitijs rei erat, præter odium & castigationem vitiorum: quæ & animo infestatus est, & pontificali auctoritate correxit. Bonos & obseruatores mandatorum Dei, sancto & sincero complectebatur affectu, mutuisque exhortationibus & profuit, & profecit.

Cap. 16.

Germano Parisiensi sanctissimo episcopo, vt iam antè dictum est, valde familiaris fuit, crebroque & inuisebatur ab illo, & ipse illum visitabat. In eorum colloquijs & actionibus nihil versabatur, nisi quod ad animarum ipsius commissarum salutem pertineret. Inuicem se Christi milites armabant, non ignorantes aduersarium nostrum diabolum circuire & querere quem deuoret: cui resistebant fortes in fide, veriti non se habituros pontificum merita, si de principe tenebrarum, de quo iam ipsi triumpharent, etiam alij per ipsos non triumpharent. Itaque viri illi misericordiæ sollicitè eò conuenerant, vt quotidianas infestationes & insidias maligni hostis eliderent. Atque in hoc vterque totus erat, vt siue cum Martha sedulo ministrarent, siue cum Maria sederent ad pedes Iesu, regnum diaboli imminerent, & Dei ciuitatem auergerent. Quam

Monasterium in suburbio cur extruxerit.

etiam ob causam B. Domnolus ex eiusdem S. Germani consilio, in ciuitatis suæ suburbio monasterium construxit, in quo & illi, quos tempestas huius maris magni & spatiosi iactauerat, monastica tranquillitatis portum adepti, respirarent, & ipse certis temporibus solitudinis, quæ ex ministerio suscepto incumberebat, laborem, sanctæ contemplationis ocio & refrigerio releuaret. Et, vt supra quoque diximus, ei monasterio de ecclesiæ suæ possessionibus quasdam donauit, nihil se fecisse existimans, nisi illis, quibus domum orationis construxerat, etiam vitæ degendæ res necessarias assignaret.

Cap. 17.

Obdormit in Domino

Porro autem militiæ certamine iam peracto, & impendente resolutionis eius tempore, coepit vir pius morbo labore, nec tamen os eius morbi vis à laudando Deo potuit cohibere. Conuocans autem discipulos suos, diem & horam obitus sui illis prædixit in-

xit imminere, docuitq; eos, quemadmodum antiqui hostis insidias cauerent, & à malo se abstinētes, bonis operibus inharent. Deinde ipſi Calendis Decēbris in ſenectute bona vir beatiffimus in pace quieuit, humatusq; eſt à diſcipulis ſuis in eccleſia beatorum martyrum Vincentij & Laurentij, vbi longè antè ſepulcrum B. Germano ipſe condiderat. Eo in loco meritis & precibus eius multi morbi gratiam ſanitatſ obtinent. Nam tertio die tranſlationis eius, ad ſepulcrum eius energumenus quidam, qui ſeipſum diſcerpebat, adductus eſt, & poſt triduum curatus, domum cum parentibus ſoſpes abceſſit, multisq; annis nobiſcum ſanus permanens, Dei ſe deuorum ſtudit exhibere cultorem. Deinde menſe Februario, die ſabbati cuiuſdam noſtræ eccleſiæ famuli vxor, quartana febre diuexata, ad eius monumentum veniens, vt in ſomno admonita erat, oransq; illic cum luminaribus & triduo excubans, meritis beati viri ſalutem impetrauit. Quarto etiam die cæci tres ad eius tumulum nobis adſpectantibus venēre, atque inde luce redintegrata incolumes abiēre. Multos alios diuerſis afflictoſ morbis ad eius ſepulcrum venire conſpeximus, eodemq; beati viri meritis ſanos inde recedere vidimus. Nimis autem prolixi erimus, ſi audita & viſa omnia referre velimus. Poſſunt ea, quæ diximus, ad fidem faciendam fidelibus ſufficere: & nunc obſecramus eundem beatiffimum patronum noſtrum, ſanctum Domnolum, vt pro ſuperioris vitæ peccatis noſtris Dei clementiam velit exorare, gratiamq; nobis ab illo impetrare, vt deinceps à malis nos abſtineamus: vt ſacroſanctæ Trinitati reconciliati, etſi eius gloriæ participes eſſe non meremur, ſaltem peccatorum remiſſionem adepti, ab impiorum conſortio ſeparemur: præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum patre & ſpiritu ſancto viuut & glorificatur Deus per infinita ſecula ſeculorum, Amen.

Miracula
ad ſepulcrū
eius.

Author in-
uocat S.
Domnolū.

VITA S. VBALDI, EPISCOPI EVGVBINI ET
CONFESSORIS, EX DVOBVS EXEMPLARIBVS MS. ALTE-
ro impreſſo, quòd in vtroque nonnulla deeſſent, quæ in altero habebantur, muta-
to ſtylo per F. Lur. Surium deſcripta. Videntur autem hæc deſumpta
e Stephano Cremonenſi, qui huius ſancti viri vitam con-
ſcripſit, quam necdum potuimus
obtinere.

BEATVS Vbaldus Eugubij natus, nobilis quidem fuit ge-
nere, ſed nobilior vitæ & morum integritate. Cùm etiam
num infantulus eſſet & in cunis vagiret, patre orbatus eſt:
ac deinde à patruo ſuo Vbaldo, cuius nomen acceperat, vi-
ro religioſo, diſciplina ordinis eccleſiaſtici imbuendus tra-
ditus eſt Priori eccleſiæ ſanctorum Mariani & Iacobi marty-
rum, quam alius maiorem vocat: vbi literarum ſtudijs ap-
plicatus, diuinas ſcripturas didicit. Accedente inde maiori
ætate & maturiori iudicio, vt vidit eius loci fratres parum
conuenienter viuere regulæ & inſtituto ſuo, ad eccleſiam S.
Secundi ſe contulit, atque illic aliquandiù honeſtiſſimè ver-
ſatus eſt. Videns autem beatæ memoriæ Ioannes * Grammaticus, Eugubina ciuitatis
* Epicoſopus adoleſcentis religioſam & benè moratam conuerſationem, ad ſuam ec-
cleſiam eum conatus eſt reuocare, paternaq; beneuolentia eius vitæ grauitati con-
gratulans, crebrò illum apud ſe detinuit.

Maij 16.
Cap. 1.

S. Vbaldus
puer diſcit
litteras.

Videtur hic
locus men-
doſus.

Cap. 2.

Non vult
ducere vxo-
rem poſt di-
catam Deo
virginitatē.

Porro quidam ex cognatis adoleſcentis, carnali permotus affectu, aliquando ſe-
cretò cum illo colloquens, cœpit eum ad contrahendum matrimonium inuita-
re, Proh dolor, inquiens, parentum tuorum facultates conſanguinei tui ſibi uſur-
pant, tu verò nihil inde capis emolumentum. Igitur animam adijcias ad ducendam
vxorem, quæ nobilitati tuæ impar non ſit, atque ita poteris recuperare hæredita-
tem tuam. At vir Dei Theobaldus huic conſultori reſpondit: Abſit, vt ego ſemel
Deo dicatæ virginitatis meæ iacturam faciam, & carnis integritatem atque mun-
ditiam libidine victus proſtituam. Quòd verò ad bona hæreditaria attinet, portio
mea Dominus eſt in terra viuentium, & pars hæreditatis meæ eſt Deus meus.

Postquam autem excessit adolescentiæ annos, & morum grauitas mirè eum omnibus commendauit in ea, quam diximus, ecclesia beatorum martyrum Mariani & Iacobi Prior creatus est, omnibus sua vota in eum studiosè conferentibus. Esti autem ea functio per se honorifica satis & honorata esset, at tamen loci eius clerici moribus erant deprauatis. Nulla enim apud eos uidebatur ordinis & inquituti Canonici obseruantia, sed religio omnis prorsus in obliuionem abiisse cernebatur.

Cap. 3.
Dissoluta
uita quo-
rundam de
Clero.

Annua mercede conductus erat, qui horis diuino officio persoluendo deputatis campanas pulsaret. Clerici uero in suis manebant ædibus proprijs, comestationibus & somno dediti, ita ut tota ecclesiastici cultus obseruantia in solo ferè campanarum strepitu relicta uideretur. In claustrum patebat aditus omnibus tum uiris, tum foeminis, neque porta eius unquam claudebatur. Habebant singuli suas concubinas, & contempta ordinis ecclesiastici disciplina, turpissimæ libidini uacabant. Quid hinc, quæso, faceret uir pius? cuius ille uel consilium uel auxilium imploraret? Videbat ecclesiæ suæ cymbam adeò dissipatam & contractam, sæuissimisque procellis miserè quassatam undique. Discruciebatur Deo deuotus animus, illis tempestatibus se uidentem implicatum, ut qui inter homines peruersos degens, frater esset draconum, & socius struthionum. Sed omnipotens Deus, qui euangelizantibus uerbum suum dat uirtutem multam, Vbaldo suo euidenter impertijt opem suam. Primò enim ex omnibus clericis illis, diuino fretus adiutorio, tres sibi adiunxit, quos comiter & benignè adhortando eò perduxit, ut ad præscriptionem Canonis cum ipso uiuere, eique arctius adhererent. Cum illis quoad potuit ita se gessit, ut iubebat Regula, in claustrum, in mensa, in dormitorio.

Psal. 67.

Cap. 4.
Viuit in monasterio S. Mariae S. Vbaldus.

Postea uero profectus est ad cœnobium beatæ Mariæ Portuense, ubi obseruabatur honestè satis Apostolica institutionis Canon uel Regula, & totius sanctitatis splendor in omnibus refulgebat. Atque illic tribus mensibus uersatus est, fratrum illorum disciplina se subiiciens & accommodans, ut ueritatis discipulus effectus, absque errore postea doceret alios, quod ipse prius uisu & auditu didicisset. Inde autem discedens, canonici instituti Regulam secum attulit, eamque fratribus omnibus proponens, Deo bene fauente id consecutus est, ut cum eam iussisset ab omnibus obseruari, ab eo tempore cuncti sic se gererent, ut illa mandabat, eique se religiosè conformarent. Accidit tum res luctuosa sanè, Eugubina ciuitate maxima sui parte confligente, & tremendo Dei iudicio, etiam ipso beati uiri cœnobio funditus pereunte. Cuius rei dolore non mediocriter pressus, ad Priorem eremi fontis auellanæ Petrum Ciriminensem abiit, cuius tum mira uitæ sanctitatis & uirtutum fama passim celebris habebatur. Indicauit autem ei, quòd & Prioratu se abdicare, & locum mutare constituisset. Sed ille blanditer eum obiurgans, & prudenter admodum exhortans, docuit pios tanquam aurum in fornace probari tentationibus, nec coronatum iri, nisi qui legitime certauerit, prorsusque graui culpa ipsum se obstricturum, si curæ suæ commissos fratres illo tam tristi rerum statu dereliqueret. Credidit ergo homo Dei Vbaldus tanti uiri sermonibus, ocyusque non sine multa animi alacritate rediens, & combustam ecclesiam diuinitus adiutus cœpit instaurare, & rerum amissarum damna uicinis incitantibus egregiè reparare: idque adeò, ut intra breue tempus illam ecclesiam non solum restituerit, sed etiam prædijs & possessionibus, cæterisque uitæ humanæ necessarijs rebus auxerit, ut incendium illud non aliquod attulisset detrimentum, sed magnum potius emolumentum & religionis incrementum comparasse uideretur.

Reformat sui collegij fratres.

Sap. 3.
2. Tim. 2.

Cap. 5.

Obseruandum est autem, uirum Dei cum à cœnobio Portuensi cum Regula, ut diximus, reuertetur, in illo itinere licet fatigatum nunquam fregisse ieiunium. Contigit uero, ut tum in nemore quodam cum socio nonnihil somni captandi causa quieti se traderet, atque deinde expergefactus, rursus itineri se daret, codice Regulæ illic obliuione derelicto. Erat tum pluuia uehemens, & valde formidare cœpit, ne aut illa codicem corrumpere, aut aliquis uiator eum asportaret. Redijt uero ad locum, ubi codicem reliquerat, & cum licet iuxta uiam positum nec ablatum reperit, nec ullis pluuie aquis madefactum. Per id tempus excessit è uita beatæ memoriæ Perusinus Episcopus, & in eius locum electus est Vbaldus. At ille fugam capessens, tantisper in eremo deliruit, donec alius subrogaretur. Fuit uero etiam alterius ciuitatis electus antistes, sed Romam profectus pedes ad Honorium Pontificem, quatuor sibi adiunctis clericis, multa instantia & per se, & per quosdam Cardinales amicos suos egit apud illum, ut ab eo munere absolueretur. Annuit precibus eius sanctæ memoriæ Pontifex, nolens

Nò sine miraculo eius codex conseruatur.

Recusat duos Episcopatus.

nolens contristare habitantem in eo spiritum Dei.

Itaque diuina moderatione reseruatus ciuibus suis, gaudens redijt Eugubium. Cuius vrbs Episcopus Stephanus post decessit, & Eugubini Vbaldum voluere habere successorem. Sed cum inter se non conuenirent eius loci clerici de presule eligendo, Vbaldus Dei seruus cum quibusdam abiit Romam, vt e Romana Ecclesia quempiam eligerent, quem Romanus Pontifex ipsis antistitem consecraret. Ibi tum is, qui lapidem, quem reprobauerunt edificantes, fecit caput anguli: famulum suum Vbaldum a suis quidem reiectum, a se vero, qui eius sciret merita, electum, pastorem constituit populi sui. Cum enim beatus Vbaldus & socij eius illos peterent a Pontifice, quos ille nulla ratione dare vellet, ipse Pontifex diuinitus instigatus Vbaldum eis nominauit Episcopum, iussitque vt illum ipsi quoque eligerent. Tam ergo ille honorifice electus, & honorificentius ab eodem Pontifice consecratus, Eugubium redijt, & in Episcopi cathedra resedit.

Non mutauit autem in illo honor optimos superioris vite mores, sed cum augmento dignitatis creuit etiam virtus mansuetudinis & probitas omnis. Nam supra quam ferat humane vite consuetudo, & mitis erat & humilis, tum quoque simplex, comis, humanus & affabilis. Porro tanta ei inerat carnis mortificatio, tolerantia laboris, mundi que contemptus, vt fidem excedere videatur. Summa eius erat patientia, & que hominum mensuram superaret. Parcus erat sermone, sed is ipse sale sapientie semper conditus fuit. Victus modicus, & omnis inanis glorie expertus. Cum enim de omni genere ciborum quantum parcissime ederet, vt cenodoxiam abstinentibus insidiantem euitaret, pane sicco & arido magis utebatur, vt & corpusculum reficeret, & tamen escaram illecebris & delicijs non caperetur. Vestitus ei erat tenuis & mediocris, & qui non tam arceret frigus quam adduceret: eaque moderatione & mediocritate, vt nec magni esset precij, nec multo vilitate contemptus. Lectulum eius ornabat pauca palea, saccus paruus, & sic factis vile & exiguum operimentum. Si frigoris asperitate urgeretur, caligas & femoralia sibi imponebat. Tam illi erant preces assidue, vt omni tempore & quolibet loco sibi oratorium constitueret. Vixit vsque ad Alexandri 4. tempora in Episcopatu, tanta vite sanctitate & patientia preditus, vt etiam ab ipsis familiaribus suis sibi irrogatas iniurias placidissime toleraret. Exclusus aliquando fuit a ianitore suo, & etiam ostio in fronte percussus, sed eam iniuriam voluntaria obliuione contriuit, nihil de vindicta cogitans.

Ciues quandoque instabant, vt quosdam preter ius anathemate percuteret: cumque id ille facere nollet, clerici omnes vetiti sunt ei inferuire, adeo vt ad offerendum sacrificium neuum quidem posset interdum ministrum obtinere: quod tamen tulit aequo animo. Reparabatur aliquando murus vrbs Eugubina iuxta vineam beati viri, sed quippiam illic moliebantur camentarij, quod vinee Episcopi detrimentosum fore videbatur. Prohibuit igitur modeste, ne pergerent in illo iniurioso opere exadificando. Ille autem, qui preerat structura, prohibitionem eius paruipendens, & scelerate eum impellens, in calcem liquidam deiecit. Qua ille calce totus tinctus surrexit, humiliterque tacens, sedatissimo animo domum reuersus est, perinde ac si nihil perpeffus esset. Eam iniuriam quidam eius affines & ciues vlcisci voluerunt, hominisque illius aedes demoliri, bona eius omnia diripere, & illum extra urbem procul expellere: sed vir sanctus populum tumultuantem placide compescuit, & tanquam acrius se de viro illo vindicaturus, suo cum iudicio seruauit. Itaque adducitur coram episcopo, rogatur ab eo num velit iussis parere suis. Ille se facturum omnia pollicetur, etiamsi mortis sententiam in ipsum Episcopus pronunciaturus sit. Episcopus contra asserit sibi verisimile non videri, pacate illum excepturum sententiam, quam ipse praduram in eum laturus esset. Perstat ille, & cum multa animi deuotione promittit se nihil eorum recusaturum, que Episcopus in eum statuere decreuisset. Admirantur omnes, suspensis animis expectant quid facer antistes in eum promulgaturus sit. Ecce autem alacer ille surgit e sede sua, propiusque ad hominem accedens, Præbe mihi, inquit, osculum filii. Deus autem & hoc & cætera peccata tibi condonet.

Orta est quandoque vehemens seditio in platea ciuitatis, & iam ad arma ventum fuit, ciuibusque inter se acriter confligentibus, non pauci hinc inde acceptis vulneribus extincti sunt. Eius rei fama ubi ad beatum Vbaldum aduolauit, non mediocri ille dolore

Suo periculo sedat plebem tumultuantem.

dolore affectus, ad locum pugnae anxius accessit: cumque nulla ratione commotos ciuium animos sedare posset, in confertam dimicantium turbam cursu rapidissimo se intulit, atque inter gladium ictus & lapidum imbres incedens, de industria humi se abiecit, tanquam qui lethalem accepisset plagam. Id cernens furibunda plebs, eum peremptum existimauit. Itaque repente proiciunt arma, vellunt pilos suos, & ad tanti patris, ut ipsi quidem putabant, funus non solum viri sed etiam foeminae accurrunt: complent ciuatu aërem, & singuli eius cadem sibi imputant, se parricidij reos clamant. Ut autem sensit vir Domini hac arte tumultum illum consopitum, leniter sese subrigens, nutu manus significauit nullum sibi inflatum vulnus. Atque ita singulari Dei beneficio factum est, ut dum Episcopus se pro salute plebis in mortis praesens discrimen conijcit, & populus maneret incolumis, & episcopus non periret.

Cap. 10.

Solebat crebro ad locum, qui Fontis Auellanae dicitur, beatus antistes quietis causa secedere, & pro more quotidie Missam celebrare. Eius loci aditus vel custos templi ad hanc rem diligentem ei operam nauabat, atque ea causa non mediocriter ab eo diligebatur. Accidit autem, ut aliquando eò veniente beato viro, custos ille grauissimè decumberet, nec multum ab ipso mortis aditu abesset. Id audiens vir sanctus, ad eum se contulit, eique prius salutato dixit: Licet, frater charissime, admodum afflicta sis valetudine, at tamen, nisi molestum est, iubeas nobis porrigi librum, vestes & cetera Missae celebrandae necessaria. Ea postquam accepit, sub ipsa Missa rogauit Dominum pro monacho illo aegrotante, isque adeo totus conualuit, ut prius e lectulo surgeret, quam Episcopus ad eum reuerteretur.

Sanat precibus hominem moribundum

Cap. 11.

Equitante quandoque sancto praesule cum socijs quibusdam ad plebem sancti Crescentini, caecus quidam ei venit obuiam: qui ut ex praecedentium sermone comperit virum Dei adesse, cum multa obtestatione magnisque clamoribus rogauit eum, ut sibi copiam faceret manus suae deosculandae. Eam simulatque caecus oris osculo attingit, lumen quo quadriennio caruerat, laetissimus recepit. Id sentiens vir Dei, terribiliter ei interdixit, ne quoad ipse superuueret, ulli mortalium id indicaret. Sed non potuit manere occultum, quod Deus ad serui sui honorem voluit alijs innotescere. Fueratis caecus, aut certe alter quidam per visum admonitus, ut pro recuperando lumine beatum Episcopum adiret. Alius caecus venit quandoque ad eum, eius opem implorans: sed vir sanctus cognoscens eius animae saluti non expedire ut videat, optimis exhortationibus ad tantam patientiam illum adduxit, ut audiens pro luce corporea aeternam sibi in caelis promitti, nullo pacto visum sibi restitui voluerit. Alius quoque eodem affectus incommodo, cum decem annis nihil vidisset, inuocato sancti viri nomine, curatus est: remque totam illi exponens, audiuit ab eo, ut non ipsius meritis, sed diuinæ bonitati id adscriberet.

Caecus lumine recipit.

Item alius.

Cap. 12.

Cuiusdam presbyteri digitus alterius manus intumuerat, unde tantus eum dolor & cruciatus inuasit, ut quiete potiri non posset. Ei in visione sanctus praesul Vbaldu apparuit, signumque crucis exprimens super digitum, eum sanauit. Retulit is postea ad sanctum Episcopum, quid sibi contigisset, eique pro collato beneficio gratias egit. Ille vero acriter eum obiurgauit, & non sine quadam commotione animi vetuit, ne talia posthac dicere ausus esset.

Signo Crucis curat digitum presbyteri.

Cap. 13.

Conspirauerant inter se undecim potentes ciuitates aduersus Eugubinos, eorumque urbem ad motis castris obsidebant. Tantus autem exercitus eorum fertur fuisse numerus, ut vix vnus ex Eugubinis posset illorum quadraginta opponi. Cernens id sanctus Vbaldu, instituit processiones, & triduo urbem cum populo circumiuit, attentissimè Dominum pro grege suo deprecans. Vbi dies pugnae aduenit, hortabatur populum ut benè sperarent victoriam ipsis à caelo adfuturam. Eugubini antistitis sui benedictione muniti, procedunt extra urbem: Episcopus vero in murum vel locum editiorem ascendit, & crucis signum contra hostes edidit. Itaque qui Moyses orante Amelechitas aduersus populum Israeliticum pugnantem prostrauit & in fugam compulsi, ille beato Vbaldo itidem deprecate, Eugubinorum inimicos adeo perterruit, ut primo congressu mox omnes terga verterent, proiectisque armis aufergerent, & ne tum quidem formidare & tremere desinerent, cum ad suas essent reuersi aedes, ubi intra cubicula sese occultabant. Ex eorum spolijs Eugubini locupletati sunt.

Exod. 17. Item Crucis signo profugit hostes urbem obsidentes.

Cap. 14.

Fredericus Imperator è Germania cum exercitu Romam profecturus, Eugubium peruenit.

peruenit. Nitebantur autem Eugubinorum hostes cum concitare in illos: & ille quidem acceptis ab vrbe obsidibus, magnā pecunia summam exegit. At verò sanctus Episcopus exijt ab vrbe, Fredericum pro suis deprecaturus, à quo sanè, cum eum intellexisset virum esse sanctitate conspicuum, honorificè & acceptus & habitus est, facile què quod voluit imperauit. Obtulit etiam ei Imperator scutellam argenteam, atque ad eius genua se submittens, illius precibus humiliter sese commendauit, obsidesque liberòs in oppidum remisit.

Fredericus Imper. eum honorificè excipit.

Multas vir sanctissimus in hac vita afflictiones perpeffus est & morbos graues. Bis crucis fregit, & semel brachium. In eiusmodi perpeffionibus ille gloriabatur cum Apostolo, & tunc animo fortiorem se sentiebat, cum acrioribus corporis doloribus premereur. Ex carne illius, præcipuè verò ex pessimo lateris vlcere sanies intolerabilis effluebat, nec tamen id impedimento sibi esse voluit, quo minùs exerceret Episcopi munus. Ante obitum suum biennio ferè grauissimè laborauit aduersa corporis valetudine, vsi quid fortassis terreni pulueris ei inhæreret, id clementissimi patris Dei castigatione aboleretur. Morte autem propius accedente, corpus planè viribus destituebatur: itaque factum est, vt decimo ante decessum suum die ab ecclesia S. Laurentij in suas aedes reportaretur. Sed iam antè die sancto Paschæ, durissima licet pressus ægritudine, ita vt vix è lecto subrigere se posset, orante populo precibus à Domino obtinuit, vt per seipsum nullius adiutus opera surgeret, Missam celebraret, & ad populum sermonem haberet. Inde cum esset eis benè precatus, ad lectulum redijt. Pridie Pentecostes ciues cum foeminis ad eum veniunt, cereos incendunt, eius exitum pijs animis præstolantur. Toto illo sabbato & sequenti Dominico sacra Pentecostes die cum primis reuerenter illum adire, colere, custodire studuerunt. Beatum se credidit, quisquis eius vel manus vel pedes exosculari potuit. Precibus eius omnes sese commendarunt, & si quis meminisset se eum offendisse, obnixè rogabat errati veniam sibi ab illo dari. Ingrauescente interim morbo, vir sanctus proxima inde nocte, ecclesiasticis perceptis sacramentis, orans & psallens spiritum Domino reddidit 17. Calendas Iunij: apportatusque in aedem beatorum martyrum Mariani & Iacobi, honorificè colitur & celebratur. Dilata autem est sepultura eius vsque in feriam quintam Pentecostes, tum propter ægrorum, qui frequentes eò aduentabant, curationem, tum propter multorum deuotionem: nec tamen corpus eius vlla ex parte corruptum fuit, sed suauissimo fragrans odore, ab aliquot Episcopis honorificè mandatam est sepulturæ in canonica sua iuxta muros ciuitatis, vbi vsque in præsens quiescit prorsus incorruptum, & infinitis clarens miraculis.

Cap. 15. 2. Cor. 12.

Ecclesiasticis munus sacramentis deccedit è vita.

Miserunt interim boni ciues Eugubini legatos ad eos, qui hostili in ipsos erant animo, orant ad tanti patris funus securi accedant. Remittunt sibi mutuas offensiones. Quanta autem gloria in cælos admissa esset beati antistitis anima, per miracula, quæ ad exanime corpus fiebant, declaratum est. Coepit enim diuinis coruscare miraculis, qui pannis iacebat inuolutus. Mulier quædam, Maria nomine, diu contracta fuerat. Ea accessit ad locum, vbi eius corpus iacebat, petijtque sibi exhiberi misericordiam. Aberat tunc quippiam è vestibus pontificalibus ad manum sancti viri. Id vbi allatum fuit ab eius cubiculario, & manui appositum, infirmi curari, dæmones ex obsessis fugere coeperunt. Ea enim, quam diximus, foemina postquam sancti corpus attigit, sanata est, magna iam velocitate discurrens, cum paulò antè vix testudineo potuerit gradu incedere. Qua causâ laudatus est ab omnibus Deus, pulsatae sunt campanæ, beatus Vbaldus sanctus prædicatus est, miraculis eius sanctitatem declarantibus.

Cap. 16.

Miracula ad corpus eius.

Hoc quidem ab eius obitu primum fuit signum vel miraculum, quod multa alia sunt consecuta. Quatriduo enim illo, quo mansit inhumatus, cæcis visum, auditu surdis, claudis ambulandi, mutis loquendi facultatè restituit, profligauit dæmones, multosq; varijs affectos morbis curauit. Prædixerat ille adhuc viuus, què esset habiturus successorem. Eodem autè momento, quo fuit in monumento cõditus, in templum ille ingressus est, in eumque vota omnium sic collata sunt, vt nullus prorsus ab eius electione dissentiret. Patuit inde non defuisse illi etiam prophetiæ spiritum. Inoleuit tum apud Eugubinos ciues consuetudo, vt toto ferè anno cum candelis accensis ad S. Vbaldum venirent tum viri, tum mulieres, idque cum processione quadam. Si qui autem venire non possent, illi eò adducebantur. Personabant in vrbe cantantium voces, nox à lumi-

Cap. 17.

Prophetia eius.

Magno studio colitur ab Eugubinis.

Tob. 13.

Eugubino-
ri insignis
liberalitas
in pauperes

à luminum splendore in diem versa visibatur, pulsus totius noctis tenebris. Quod de Hierusalem Tobias prædixit, per vicos eius cantatum iri Alleluia, id Eugubij iam impletum cernebatur, quando per omnes eius vicos & plateas laudes Domino promebantur. Deinceps verò omnium ore canitur Vbaldus, sermone omnium Vbaldus sanctus prædicatur, nomen eius apud omnes celebratur. Eodē defuncto, pacis abundantia & iustitia pauperibus exhibenda orta est, iustitia enim eius manet in seculum seculi. Eodem enim anno inter Eugubinos & Comitatum pax reformata est, & diuturnum bellum omninò consopitum est. Tanta verò in pauperes benignitas & humanitas declarari coepit, vt contra morem nō iam pauperes necesse haberent stipem ab aliquo emendicare, sed ipsi potius rogarentur, vt oblatam accipere ne recusarent. Lucundum sanè spectaculum erat, videre in ecclesia ducētos, trecentos, nonnunquam quadringentos inopes alimenta accipere, & omnibus omnia, quibus egerent, affatim suppeditari. Afferebantur copiosè omnis generis esca & reliqua tum fanis tum agris necessaria ex pagis & castellis. Floruit sanctus Vbaldus anno salutis millesimo ducentesimo decimo.

S. POTENTIANÆ VIRGINIS HISTORIOLA,
EX MARTYROLOGIO, QVOD BEDAE
adscribitur.

19. Maij.

S. Potētia-
næ parētes.Sanctissima
vita.

Obitus.

Ex Vfuando

ROMAE natale sanctæ Pudentianæ vel Potentianæ virginis: quæ illustrissimi generis, Pudentis, discipuli beati Pauli Apostoli, filia erat. Cuius mater Sabinella, soror verò Praxedis, quas pater earum in omni religione Christi erudiuit, virginesque Christo dereliquit: Quæ post obitum sancti patris in omni exercitatione pietatis ita excreuerunt, vt nocte dieque incessanter hymnis & orationibus cum familia sua Domino inservirent, beato Pio Urbis Episcopo cum eis in laudibus Dei participante. Remunerationem igitur pro pijsissimis laboribus suis percepturæ, post innumeros agones, post multorum martyrum venerabiliter exhibitas sepulturas, post omnes facultates in visceribus pauperum inclusas, Christoque fideliter commendatas, tandem de terris ad Christum migraverunt, Potentiana venerabilis quartodecima Calendas Iunij, posita in cœmeterio Priscillæ, via Salaria: Praxedis verò virgo æquè sanctissima, duodecima Calendas Augusti, & ipsa cum sorore iuxta patrem sanctum sepulta. Eodē die beati Pudentis, patris supradictæ virginis, qui ab Apostolis Christo inuestitus baptismo, innocentem tunicam vsque ad coronam vitæ immaculatè custodiuit.

VITA S. DVNSTANI ARCHIEPISCOPI CAN-
TVARIENSIS, EDITA AB OSBERTO MO-
*nacho Cantuariensi. Claruit is Osbertus Anno
Christi 1020.*

PRAEFATIVNCVLA AVTHORIS.

Psal. 150.

QVIA Deum in sanctis suis mirabilem, prophetica voce laudare iubemur, cum in his, quæ in B. Dunstano, primæ metropolis Anglorum pontifice, mirabiliter operari dignatus est, quorundam simplicium in bono fratrum non despiciendæ voluntati obtemperantes, vsitato more loquendi, styli officio laudare decreuimus, scriptis, quæ alio quodam elocutionis genere ipsa gesta commemorant, sapientium virorum considerationi relictis.

VITAE